

Obsah.

	Stránka.
I. Uhlohydráty.	19
<i>A) Kvalitativní reakce.</i>	19
1. Tvoření se osazonů	19
2. Fehlingova reakce na cukry	20
I. Monosaccharidy glukosa a fruktosa $C_6H_{12}O_6$	20
II. Disaccharid maltosa, $C_{12}H_{22}O_{11}$	20
3. Reakce glukosy (dextrosa $C_6H_{12}O_6$)	20
4. Reakce fruktosy (levulosa $C_6H_{12}O_6$)	21
5. Reakce na inulin (polysaccharid $C_{36}H_{62}O_{31}$)	21
6. Hydrolysa di- a polysaccharidů ky-	
selinou	22
I. Disaccharid saccharosa $C_{12}H_{22}O_{11}$	22
II. Polysaccharid škrob $(C_6H_{10}O_5)_n$	22
7. Pentosy a pentosany	23
8. Glykosidy	24
I. Amygdalin $C_{20}H_{27}O_{11} \cdot 3H_2O$	24
II. Frangulin $C_{21}H_{20}O_9 \cdot \frac{1}{2}H_2O$	24
III. Eskulin $C_{15}H_{16}O_9 \cdot 1\frac{1}{2}H_2O$	24
<i>B) Kvantitativní analýsa uhlohydrátů.</i>	25
9. Extrakce rostlinných orgánů	25
I. Příprava materiálu k extrakci	25
II. Extrakce šťavnatých rostlinných orgánů	25
III. Extrakce vodou	26
IV. Extrakce alkoholem	26
10. Srážení bílkovin v extraktu	28
I. Srážení kaolinem	28
II. Srážení železem	28
III. Srážení octanem olovnatým	28
11. Určování glukosy hypojodidem.	29
12. Určení cukrů Fehlingovým roztokem	30
13. Stanovení cukru podle Bertranda	33
14. Kolorimetrické určování	39
15. Kolorimetrické určování malých množ-	
ství glukosy podle Benedikta	40

16. Kolorimetrické stanovení malých množství glukosy podle Folina a V u.	41
17. Optické určení cukrů	43
18. Nepřímé určování uhlohydrátů. Hydrolysa	45
19. Určení saccharosy	47
20. Stanovení saccharosy ve směsi jiných cukrů	48
21. Určení dvou cukrů ve směsi	48
I. Určování Fehlingovým roztokem a polarimetrem ..	48
II. Určování inverzí	51
22. Určení inulinu v hlízách jiřiny nebo pampelišky	52
23. Určení dextrinů	53
24. Určení škrobu	54
I. Štěpení škrobu diastasou a vysokým tlakem	54
II. Štěpení škrobu diastasou	54
III. Štěpení škrobu vysokým tlakem	55
25. Určování celulosy	55
I. Příprava surové celulosy a její určení podle Hofleissa	55
II. Čištění surové celulosy látkami oxidačními	57
26. Rozdělení uhlohydrátů kvašením	58
27. Určení množství cukru z množství vyloučeního kysličníku uhličitého ..	59
28. Určení pentosanů	59
I. Příprava a destilace furfurolu	59
II. Srážení furfurolu floroglucinem	60
III. Srážení furfurolu kyselinou barbiturovou	61
II. Organické kyseliny	62
29. Reakce na organické kyseliny	62
30. Kvantitativní určení kyselin	63
III. Tuky a oleje	65
31. Kvantitativní reakce na tuky a oleje. 65	
I. Rozpustnost tuků a olejů	65
II. Reakce sudanem III	65
III. Reakce kyselinou osmičelou	65
IV. Reakce nilskou modří BB	66
32. Speciální reakce na tuky	66
33. Štěpení tuků na glycerin a mastné kyseliny	67
34. Reakce na glycerin v oleji	68

	Stránka
35. Extrakce tuků	68
I. Extrakce etherem	68
II. Extrakce v Soxhlettově přístroji	69
36. Číslo kyselosti	70
37. Lipolitická činnost mikrobů	70
38. Číslo zmýdelnění	71
39. Jodové číslo	72
I. metoda Hanušova	72
II. metoda Hüblova	73
40. Číslo esterové. Určení množství glycerinu v tucích	74
41. Fosfatidy:	74
I. Extrakce fosfatidů ze semen	75
II. Reakce na lecithin.....	75
III. Štěpení fosfatidů alkaliemi.....	76
IV. Štěpení fosfatidů podle Wintersteina	76
V. Zásada cholin	77
VI. Kvantitativní stanovení fosfatidů.....	77
42. Reakce na cholesteriny	78
IV. Alkohol	79
43. Reakce na alkohol	79
I. Jodoformová zkouška	79
II. Berthelotova zkouška	79
III. Zkouška chromanem draselným	80
IV. Vitaliova zkouška	80
V. Bílkoviny a jejich rozkladné produkty (dusík)	81
44. Reakce na bílkoviny.....	81
I. Rozpustnost bílkovin.....	82
II. Denaturace bílkovin	82
III. Barevné reakce na bílkoviny	82
45. Charakteristika bílkovin a jejich rozkladných produktů.....	83
46. Reakce na aminokyseliny	84
I. Reakce s nátronovým vápnem	84
II. Reakce s formaldehydem	84
III. Reakce s kyselinou dusitou.....	85
IV. Reakce s ninhydrinem	85
47. Reakce na dusík.....	86
48. Stanovení dusíku methodou Kjeldahlovou.....	86
I. Původní metoda	86
II. Mikrometoda	88

	Stránka
49. Určení amoniaku	90
I. Určení titrací	90
II. Modifikace výše uvedené metody	91
III. Mikrometoda	92
IV. Kolorimetrické určení	92
50. Kvantitativní určení nitritů RNO_2 ...	94
51. Kvantitativní určení nitrátů RNO_3 ..	94
I. Převedení v amoniak	94
II. Eudiometrické určování podle Schösinga a Grandeaua	95
III. Kolorimetrické určení	97
IV. Titrace nitrátů	97
52. Kvantitativní srážení bílkovin	98
53. Srážení bílkovin kyselinou wolframovou	99
54. Určení bílkovinného dusíku	99
I. Metoda Stutzerova a Bernsteinova	100
II. Metoda Schjerningova	100
55. Kolorimetrické určení nebílkovinného dusíku	101
56. Analýza bílkovin podle Osborna a Harrise	102
57. Analýza bílkovin podle produktů hydrolysy. Metoda Slykova	104
I. Hydrolysa bílkovin kyselinou solnou	104
II. Určení amoniaku a celkového obsahu dusíku .	105
III. Určení dusíku v melaninu	106
IV. Určení zásad	107
A) Vyloučení zásad	107
B) Určení argininu	108
C) Určení celkového dusíku zásad	109
D) Určení cystinu	109
F) Vypočítávání množství dusíku v hystidinu a lysinu	109
V. Určení celkového obsahu dusíku a aminového dusíku ve filtrátu, po srážení kyselinou fosfowo- wolframovou	110
58. Určení amidového dusíku (asparagin a glutamin)	111
59. Určení aminokyselin	113
60. Určení hystidinu, lysinu a argininu	116
I. Hydrolysa bílkovin	116
II. Vyloučení kyseliny sírové a látek huminových .	116
III. Srážení hystidinu a argininu stříbrem	116
IV. Určení hystidinu	116

	Stránka
V. Určení argininu.....	117
VI. Určení lysinu.....	117
VI. Fermenty či enzymy	120
61. Invertasa čili saccharasa	120
I. Příprava vodního extraktu invertasy	120
II. Příprava invertasy v prášku	120
III. Účinek invertasy.	121
62. Diastasa	121
I. Příprava vodního extraktu diastasy	121
II. Příprava diastasy v prášku	122
III. Příprava glycerinového extraktu diastasy	122
IV. Účinek diastasy	122
V. Stanovení účinnosti diastasy	123
VI. Vliv kyselosti na účinnost diastasy	124
63. Příprava fermentu emulsinu	125
64. Pepsin	126
I. Hydrolysa bílkovin z vejce	126
II. Hydrolysa bílkovin z ricinu	127
III. Hydrolysa edestinu	127
IV. Kvantitativní určení účinnosti pepsinu	127
V. Kvantitativní určení účinnosti pepsinu	128
VI. Vliv kyseliny na účinnost pepsinu	129
65. Trypsin	130
66. Příprava proteolytického fermentu z Bromelia Ananas	130
67. Příprava fermentu papainu.....	131
68. Příprava fermentu endotryptasy	131
69. Ureasa	131
I. Příprava ureasy	131
II. Rozklad močoviny	132
70. Zymasa	133
I. Příprava zymasy ze šťávy kvasinek	133
II. Příprava zymasy ze suchých kvasinek	133
71. Katalasa	134
I. Katalasa v živé buňce	134
II. Kvantitativní určení účinnosti katalasy	134
72. Oxydační enzymy	135
73. Příprava fermentu oxydasy	137
74. Metoda kapilarisace	137
I. Příprava kapilarisátoru	137
II. Kapilarisace soli	137
III. Směs barviv	138

	Stránka
IV. Směs železa, kobaltu a niklu	138
V. Diastasa a oxydasy	139
VI. Proteasy	140
VII. Anorganické soli v rostlinách	142
A) <i>Kvalitativní reakce</i>	142
75. Reakce na hořčík v rostlinné buňce.	142
76. Reakce na vápník v rostlinné buňce.	142
I. Reakce uhličitanem sodným.	142
II. Reakce kyselinou sírovou.	143
III. Reakce šťavelanem ammonným	143
77. Reakce na železo v rostlině.	143
78. Reakce na nitráty v rostlině	144
79. Kvalitativní reakce kovů (kationty)	144
I. Natrium (sodík)	144
II. Kalium (draslík)	144
III. Magnesium (hořčík)	145
IV. Calcium (vápník)	145
V. Ferrum (železo)	145
VI. Mangan	146
80. Kvalitativní reakce anorganických kyselin (anionty)	147
I. Karbonáty (uhličitaný)	147
II. Sulfáty (sírany)	147
III. Chloridy	147
IV. Nitráty (dusičňany)	148
V. Fosfáty	148
81. Kvalitativní analýza směsi solí	149
I. Analýza kationtů	149
II. Analýza aniontů	149
82. Vodní kultury rostlin	150
83. Kultura plísní na minerálním pro- středí	152
B) <i>Kvantitativní analýza</i>	154
84. Zpopelnění rostlinných orgánů	154
I. Zpopelnění obyčejným žháním	154
II. Určení celkového množství popele	155
III. Čistý popel	156
IV. Spalování kyselinami (mokrou cestou).	156
V. Zpopelnění žháním za přidání přísad	157
VI. Příprava extraktu z rostlinných orgánů pro ur- čování solí	158
85. Příprava Goochova kelímku	158
86. Mikrobýreta	159

87. K ř e m í k Si.....	160
I. Oddělení a určení kyseliny křemičité	160
88. H l i n í k Al.....	161
I. Určení za nepřítomnosti kyseliny fosforečné	161
II. Určení za přítomnosti kyseliny fosforečné	161
III. Srážení a určení hliníku a kyseliny fosforečné. Příprava extraktu popele pro určení manganu, vápníku a hořčíku	161
89. Ž e l e z o Fe	162
I. Příprava extraktu z popele	162
A) Zpopelnění bylo provedeno obyčejným žiháním	162
B) Zpopelnění bylo provedeno mokrou cestou ..	163
II. Určení železa titrací manganistanem draselným	164
A) Dvojmocné železo Fe ²⁺	164
B) Trojmocné železo Fe ³⁺	165
α. Redukce zinkem	165
β. Redukce chloridem cínatým	165
γ. Redukce solí zinku	165
III. Určení titrací sirtanem sodným (jodometricky)	166
IV. Kolorimetrické určení železa	167
90. M a n g a n Mn.....	168
I. Určení manganu jako Mn ₃ O ₄	168
II. Určení manganu titrací.....	169
III. Kolorimetrické určení malých množství manganu	169
91. V á p n í k Ca.....	170
I. Příprava extraktu z popele	170
II. Titrace manganistanem draselným	171
III. Mikrometoda	172
IV. Titrace kyselinou solnou	173
92. H o ř č í k Mg.....	174
I. Příprava extraktu z popele	174
II. Určení vyžiháním a vážením.....	174
III. Určení titrací kyselinou solnou	175
93. D r a s l í k K a s o d í k Na	176
I. Příprava extraktu z popele	176
A) Zpopelnění žiháním	176
B) Srážení zásad u kyselin	176
C) Zpopelnění mokrou cestou	176
II. Nepřímé určování vypočítáním z chloridu	177
III. Určení draslíku titrací manganistanem draselným	177
IV. Určení sodíku	179
94. U h l í k C	180
I. Kvantitativní určení kysličníku uhličitého v popeli rostlin	180
95. S í r a S.....	181

	Stránka
I. Určení ionu $\text{SO}_4^{''}$ sražením chloridem barnatým	181
II. Kolorimetrické určení kyseliny sírové	181
96. Fosfor P	182
I. Příprava extraktu z popele	182
II. Určení kyseliny fosforečné titrací kyselinou solnou	182
III. Určení kyseliny fosforečné titrací uranylem	184
IV. Kolorimetrické stanovení kyseliny fosforečné	184
97. Chlor Cl	185
I. Příprava extraktu z popele	185
II. Titrace dusičnanem stříbrným	186
III. Titrace rhodanidem ammonným	186
VIII. Asimilace uhlíku rostlinami	188
98. Vylučování kyslíku vodními rostlinami	188
99. Určení kyslíku ve vodě. Určení asimilace vodních rostlin	189
I. Určení ve vodě chudé na organické látky	189
II. Určení ve vodě obsahující organické látky	190
100. Extrakce chlorofylu a jeho spektrum	191
I. Extrakce chlorofylu ze suchých listů	192
II. Extrakce chlorofylu z čerstvých listů	192
III. Vytřepání chlorofylu etherem	192
IV. Složení chlorofylu a jeho optické vlastnosti	192
V. Vliv alkalií na chlorofyl a příprava chlorofylinu.	193
VI. Vliv kyseliny na chlorofyl a příprava feofytinu.	193
101. Oddělení jednotlivých barviv listů.	193
I. Oddělení barviv žlutých	193
II. Oddělení chlorofylu „a“ od chlorofylu „b“.	194
102. Příprava krystalického karotinu.	194
103. Výměna plynů suchozemských rostlin. Analýza plynu.	195
I. Přístroj na směs vzduchu a kysličníku uhličitého.	195
II. Plynové rtuťové pipety	195
III. Přístroj na měření objemu plynu	197
IV. Ostatní potřeby k analýze plynu	199
V. Čištění rtuti	201
VI. Určení asimilace kysličníku uhličitého	203
VII. Přístroj Bonnier-Mangeneův	203
VIII. Přístroj Polovcev-Richterův	204
IX. Mikroanalýza plynů	208
104. Syntesa organických látek	210
I. Příprava acetanilidu z anilinu a octové kyseliny.	210
II. Příprava benzoanu ethylnatého z benzové kyseliny a ethylalkoholu	210

	Stránka
IX. Transpirace	212
105. Vypařování vody rostlinami	212
106. Přijímání vody rostlinami	213
107. Otvírání průduchů	214
108. Kobaltová zkouška na průduchy ...	216
109. Negativní tlak v rostlině	217
110. Vedení vody v rostlině	218
X. Dýchání	219
111. Určení vyloučeného množství kysličníku uhličitého eudiometrem ...	219
112. Pohlcování kysličníku uhličitého vyloučeného při dýchání rostlin hydroxydem barnatým	220
113. Stanovení množství kysličníku uhličitého vzniklého dýcháním a kvašením metodou Pettenkofferovou	223
114. Alkoholické kvašení. Určení alkoholu	228
115. Určení teploty vybažené při spalování	230
XI. Fyzikálně-chemické vlastnosti buňky	232
116. Difuze	232
I. Difuze v gelatině	232
II. Difuze ve vodě	233
117. Příprava ultrafiltru	233
118. Dialýza	234
119. Semipermeabilní blány	234
I. Umělá buňka Traubeho	234
II. Semipermeabilní blána kolodiova	235
III. Osmometr	236
120. Semipermeabilita živé buňky	237
I. Plasmolýza	237
II. Propustnost barviv živou buňkou	238
III. Semipermeabilní jest jen živá buňka	238
121. Určení osmotického tlaku buňky ...	239
122. Botanání koloidů	240
123. Určení viskozity	241
124. Povrchové napětí	242
I. Měření povrchového napětí stoupnutím tekutiny v kapilární trubici	242
II. Určení povrchového napětí stalagmometrem ...	243
III. Titrace za přítomnosti povrchově aktivní látky jako indikátoru	244
125. Adsorbce	245
I. Adsorbce elektrolytů	245
II. Adsorbce barviv	245
III. Oxydace šťavelové kyseliny na povrchu uhlí ...	246

	Stránka
126. Adsorbce solí půdou	247
127. Srážení (koagulace) koloidů.....	248
I. Vliv solí na srážení koloidů	248
II. Ochranné koloidy	249
III. Vliv koncentrace H^+ na koagulaci kaseinu.....	249
IV. Optimum srážení směsi dvou koloidů při různé koncentraci H^+	250
128. Určení snížení bodu mrazu	251
129. Určování koncentrace H^+ (pH) podle Michaelise.....	253
130. Určování koncentrace H^+ podle Sørensen- sena	260
I. Regulátor (puffer)	260
II. Methoda určení pH za přítomnosti indikátoru s regulátorem	261
131. Určování koncentrace vodíkových iontů (pH) indikátorovou metodu Clark and Lubse	265
I. Příprava indikátorů	265
II. Příprava ústojných standardních roztoků	270
III. Postup práce při měření.....	277
IV. Možné chyby.....	279
XII. Příloha	281
132. Příprava normálních roztoků kysel- lin a zásad	281
I. Stanovení titrů kyselin uhličitanem sodným ...	281
II. Příprava normální kyseliny šťavelové.....	283
III. Příprava louhu sodného	284
IV. Hydroxydy kovů žravých zemin.....	284
V. Titrace kyselin organických ve vodě rozpustných	284
133. Specifická váha tekutin	285
I. Vodný roztok amoniaku	285
II. Vodný roztok kyseliny solné	286
III. Vodný roztok kyseliny dusičné.....	286
IV. Vodný roztok kyseliny sírové	287
V. Specifická váha a % obsah vodného alkoholu podle váhy	287
VI. Specifická váha a % obsah vodného alkoholu podle objemu	288
134. Tlak vodní páry v nasycené atmo- sféře	289
135. Atomové a specifické váhy prvků... ..	290
136. Molekulární váha chemických slou- čenin	292
XIII. Dodatek.	297